

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatio Synoptica De Iudiciis Ad Lib: II. Decretal: Gregorii IX.

Herberstein, Ferdinand von
Tabarelli de Fatis, Donato Vincenzo

Spirens., 1660

49. Cur Iudex restituere teneatur accepta pro sententia justa, non tamen pro injusta? & an gratis teneatur praestare officium, non habens statutum sibi stipendium?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11416

quæ verè restitutionis faciendæ est ratio: ob quam similiter testis restituere tenetur; quod accepit, ut verum testimonium diceret, etsi enim non semper ex iustitia teneatur testari, tamen si testari velit, tenetur ex iustitia veritatem testari, nisi veritatis testimonium in eius damnum cederet, quo casu posset aliquid exigere pro damno vel periculo, quod metuit, uti & si labor aut sumptus testi subeundus sit: idemque est de depositario, commodatario, qui pro deposito reddendo, aut debito solvendo exigere nihil potest, secluso labore aut alio pretio æstimabili. Neque etiam pro omissione injuriæ aliquid peti potest, v. gr. ut non occidas, non detrahas, quia hæ omissiones ex iustitia debitæ sunt absq; ullo pretio, & nihil sumptus vel laboris habent: undè L. 2. ff. de *condict: ob turp: caus:* dicitur. *Iulianus dicit si dederò tibi ne hominem occidas, condici posse, id est, posse repeti.*

49. Dices 1. etsi talis ommissio debita sit, non tamen est debita in tui gratiam, ergò, si quis tui causa abstineat ab injuria alteri inferenda, qui te non contingit, poterit

terit ratione huius obsequii aliquid exi-
 gere. 2. Miles ex iustitia tenetur milita-
 re, & tamen potest exigere stipendium.
 Respondet Sotus ad 1. ob id argumen-
 tum posse aliquid accipi. Sed communis
 sententia reclamationat: quia quando opus,
 vel eius ommissio secundum se est invendi-
 bilis, etiam invendibile est obsequium,
 quo fit in tui gratiam: alioqui usurarius
 posset aliquid exigere, quod in tui grati-
 am det mutuum alteri: & collator bene-
 ficii, quod tui causa huic conferat, & Ju-
 dex quod tui intuitu justam sententiam
 dicat, tale enim obsequium, quando opus
 est absolute debitum, non censetur apud
 homines pretio dignum, sed amicitia. Si
 quid tamen ex liberalitate ob hanc cau-
 sam datum esset, retineri posset: quia non
 censetur donatum invite. *DD. communiter.*
 Ad secundum dico militem non teneri
 militare ex iustitia, nisi iam constitutum
 ei sit stipendium, præter hoc autem non
 potest amplius exigere: Idem dicendum
 de Iudice, aliisque officiis, quæ non sunt de-
 bita ex iustitia, nisi potest contractum,
 quo illis stipendium justum promissum
 est.

est.

est. INSTABIS teste S. Augustino Epist. 54. ad Macedonium *sceleratius accipitur pecunia pro sententia injusta, quàm pro justa, pro testimonio falso, quàm pro testimonio vero.* At qui pecunia accepta à Judice pro sententia injusta non est restituenda per Lessium lib: 2. de just: cap. 15. dub: 8. num: 55. ergò neque pro sententia justa. Respondeo cum Lessio loco citato: Negando consequentiam. Neque enim, quia aliquid est sceleratius, ideò magis vel æquè obligat ad restitutionem: hæc enim obligatio non sequitur magnitudinem sceleris sed damnum per injuriam illatum: at qui accipit pro sententia injusta, nullam infert injuriam danti, sicut is, qui pro justa, porrò illud est sceleratius quàm hoc, tum quia pejùs est ferre sententiam injustam (ad quam ferendam jam habet animum, qui pecuniam accipit, propter injuriam, qua fit alteri parti) quam accipere pecuniam pro sententia justa ferenda: tum quia (ut ibidem Augustinus ait) sceleratius datur pro injusta quàm pro justa, quamvis detur voluntariè, & libenter, loquitur enim de sententia ferenda. Adde ibidem
 Augu-

Augustinum significare pecuniam istam, et si sceleratius acceptam, non esse opere impleto restituendam, dum dicit *datam à volentibus*, volenti enim non fit injuria, secus si datur pro sententia justa, quia censetur data coactè, metu sententiæ injustæ. **DIXI Opere impleto**, quia ante opus impletum debet restitui, eo quod opus, propter quod datur, debet omitti.

50. Porro occasione dictorum examinanda restat difficultas, quâ ratione acceptio munerum Judicibus prohibita sit jure naturæ? **RESOLVITUR I.** non omnem acceptionem munerum esse prohibitam jure naturæ, quia non semper munera sunt ejusmodi, ut de se sint sufficientia ad corrumpendum animum Judicis, quia aliquando valdè sunt exigua, & magis spectant ad urbanitatem civilem, quàm ad corruptelam, & aliquando non dantur titulo justitiæ, sed benevolentia, gratitudinis, consanguinitatis; vel dantur à non habentibus litem præsentem vel proximam, vel dantur lite jam finitâ, vel ex aliis causis, quibus casibus munera non sunt nata judicis animum ad unam

par-